

“Elektrosmog is een vorm van vervuiling”

Veel artsen gaan ervan uit dat straling van draadloze apparatuur geen gezondheidsrisico's oplevert. Gepensioneerd huisarts Liesbeth Adriaansens uit Breda vormt daarop een duidelijke uitzondering. Zij onderzocht vanaf 2009 of de klachten van haar patiënten mogelijk samenhangen met stralingsbelasting en zette zich jarenlang actief in om bewustwording te creëren bij collega's en de overheid. Ze vindt dat iedere gemeente een 'witte zone' zou moeten inrichten: “Een gebied met slecht bereik waar stralingsgevoeligen kunnen wonen.”

Sylvia Slegers

“Elektrosmog zou beschouwd moeten worden als een vorm van vervuiling. Het is intenser dan fijnstofvervuiling. Ik vind het vooral heel kwalijk dat kinderen al voor de geboorte geconfronteerd worden met straling”, zegt Liesbeth Adriaansens die 35 jaar in een reguliere huisartsenpraktijk in Breda werkte. Inmiddels is haar praktijk overgenomen door een leefstijlhuisarts. Ze is zich allang bewust van de gezondheidsrisico's van elektromagnetische velden (EMV). “Ik heb me ook verdiept in de antroposofische geneeskunde. Vandaaruit weet ik dat EMV negatieve spirituele effecten heeft, omdat kosmische krachten moeilijker tot ons kunnen doordringen. Dat was voor mij de drijfveer om hiermee aan de slag te gaan.”

Toen ze hoorde over protesten tegen een geplande 3G-zendmast ging ze op zoek naar informatie. “Ik vond allerlei studies waaruit bleek dat er inderdaad gezondheidsrisico's aan EMV kleven. Een groep Duitse artsen had in 2002 het Freiburger Appèl gepubliceerd omdat zij ‘een dramatische toename’ zagen van zware en chronische aandoeningen. Ik nam me voor daar ook in mijn praktijk op te letten, leende een indicatieve stralingsmeter en ging daarmee op huisbezoek. Ook bij klachten waarbij ik dat normaliter niet doe: duizeligheid, oorsuizen, migraine, slaapproblemen, vermoeidheid. Juist om te bepalen of straling een rol speelde. Zo kon ik vaststellen dat dit inderdaad het geval is. Bij duizeligheidsklachten bleek bijvoorbeeld dat de patiënt in een sterk veld zat, omdat

de draadloze huistelefoon op korte afstand stond. Ik adviseerde dan deze verder weg te zetten of weg te doen. Sommige mensen met migraine bleken alleen klachten te krijgen op bepaalde stralingsbelaste plekken. Later ben ik gaan samenwerken met een bouwbioloog die professionele woningmetingen verrichtte. Overigens kunnen elektrische auto's, omvormers van zonnepanelen, wit LED-licht en inductiekookplaten ook klachten geven. Ik ken iemand met een pacemaker die door inductie een hartinfarct kreeg.”

Ook de gezondheid van haar personeel stond bij de stralingsbewuste huisarts hoog in het vaandel. “Toen we in 2009 een nieuw gezondheidscentrum openden, heb ik bij de woningbouwvereniging de garantie geëist dat er geen antennes op het dak zouden komen. Zwangere assistentes

“Onderzoek of de symptomen in een stralingsarme omgeving afnemen of verdwijnen”

adviseerde ik een stralingswerende doek onder de laptop te leggen alvorens die op schoot te nemen. En ik wilde eigenlijk niet dat de assistentes draadloze telefoontjes zouden gebruiken, maar dat bleek in de praktijk helaas niet haalbaar. Som-

Liesbeth Adriaansens | MKFOTOGRAFIE

migen van hen kregen er hoofdpijn van, anderen niet.”

De reden dat niet iedereen klachten krijgt van EMV is volgens Adriaansens dat er vele verschillen zijn in de manier waarop onze biochemische mechanismen werken. “We hebben allemaal dezelfde organen, maar op het fijnste detail zijn we totaal verschillend. Het immuunsysteem functioneert bij iedereen anders. De een komt gevoeliger ter wereld dan de ander en neemt veel meer prikkels in zich op. Anderen ontwikkelen een vergrote gevoeligheid als gevolg van ingrijpende levensgebeurtenissen. Onder invloed van chronische stress, waaronder elektrostress, verzwakt het immuunsysteem. Vanuit die invalshoek heb ik patiënten altijd benaderd.”

Adriaansens benadrukt dat EMV effect heeft op ons allemaal. “Ongeacht of iemand er last van heeft of niet. Het maakt de bloedhersenbarrière doorlaatbaar waardoor schadelijke stoffen in de hersenen terechtkomen. Microscopisch bloedonderzoek laat zien dat rode bloedcellen na tien minuten bellen met een DECT-huistelefoon (*Digital Enhanced Cordless Telecommunications* — red.) als een geldrol op elkaar gaan liggen. Hierdoor kunnen ze veel minder zuurstof opnemen. Dat kan leiden tot hart- en vaatziekten. Andere onderzoeken hebben uitgewezen dat er een breed scala aan pathologische mechanismen ontstaat doordat er te veel calcium in de cellen terechtkomt waardoor oxidatieve stress optreedt. Scandinavische neurologen wijzen op een negatieve invloed op het neurologische systeem.”

Het diagnosticeren van elektrohypersensitiviteit (EHS) is volgens Adriaansens niet eenvoudig. “De

symptomen zijn behoorlijk divers, zoals jeuk, oorsuizen, hoofdpijn, moeheid, slecht slapen. Mijn advies is daarom: onderzoek of de symptomen in een stralingsarme omgeving afnemen of verdwijnen.” Behalve in de leefstijlgeneeskunde, wordt in het curriculum van Nederlandse artsenopleidingen geen aandacht besteed aan dit onderwerp. Adriaansens zet zich daarom ook buiten de grenzen van haar eigen praktijk al jaren in om de bewustwording omtrent de risico's van EMV te vergroten. “Jaren geleden heb ik samen met een bedrijfsarts een lezing gegeven voor antroposofische artsen. In 2019 heb ik de presentatie *Kijken over de grenzen van je eigen vakgebied*, over de risico's van EMV, gehouden in het Kenniscentrum Amphia Ziekenhuis Breda. Er kwamen voornamelijk alternatieve artsen op af.”

Als huisarts heeft Adriaansens voor enkele stralingsgevoeligen uit andere gemeenten een medische verklaring geschreven om via de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) financiële steun voor sanerende maatregelen aan te vragen. “Het is helaas maar in een paar gemeenten gelukt daadwerkelijk een bijdrage te krijgen.” Ze werkte ook samen met bedrijfsartsen waardoor enkele elektrogevoeligen een stralingsluwe werkplek kregen en konden blijven werken. “Veel EHS'ers belanden aan de zelfkant van de samenleving.”

Adriaansens vindt dat iedere gemeente een ‘witte zone’ zou moeten inrichten. “Een gebied met slecht bereik waar stralingsgevoeligen kunnen wonen. Dat zou in samenwerking met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) georganiseerd moeten worden. Verder zou er voorzorg toegepast en voorlichting gegeven moeten worden.

De overheid erkent EHS echter niet als ziektebeeld. Men beroept zich op de blootstellingslimiet waardoor er geen risico's zouden zijn. Maar bij het vaststellen van die limiet is niet gekeken naar de elektrische signalen in het menselijk lichaam die het hartritme, de spiercontracties en het zenuwstelsel beïnvloeden. Het lichaam is simpelweg beschouwd als een zak zout water. Als je daar de limiet op baseert, vind ik dat heel raar.” Daarom trok Adriaansens ook bij de overheid aan de bel. “Bij het Kennisplatform Elektromagnetische Velden (KPEMV – een informatie-orgaan van de overheid) heb ik ooit een presentatie gegeven waarin ik enkele casussen presenteerde om aan te tonen dat EMV vermoedelijk invloed heeft op de gezondheid. Het werd ter kennisgeving aangenomen.”

Dat straling ook effecten heeft op flora en fauna werd duidelijk toen ze hoorde over een groot biodiversiteitsonderzoek dat tussen 2000 en 2015 is uitgevoerd in een ongerept natuureservaat in Oost-Australië. “Ik ben al jaren betrokken bij de Bredase milieuvereniging De Groene Koepel en maak me grote zorgen over de effecten van elektrosmog op dieren en de natuur. Het Australische onderzoek is zeer alarmerend. Het toont aan dat de biodiversiteit binnen drie kilometer rond de zendmasten dramatisch afnam. Meerdere onderzoeken wijzen op vergelijkbare en andere effecten. Ik denk dat wifi bomen en planten gevoeliger maakt voor schimmels en ziekten. Het veroorzaakt stress en tast het immuunsysteem aan.” ■

• dakil.nl/straling-noodklok

• dakil.nl/presentatie-Adriaansens

• dakil.nl/unesco-straling

Tien praktische tips

- Haal geen slimme apparaten in huis, gebruik halogeen in plaats van LED-licht en bekabel verbindingen zo veel mogelijk. Met een ethernet-kabel kun je zelfs een smartphone aansluiten op een bekabelde laptop.
- Gebruik geen draadloze huistelefoon.
- Koop geen elektrische auto en kook indien mogelijk op gas of keramisch.
- Houd de telefoon niet tegen het hoofd en wacht daar in ieder geval mee totdat er verbinding is.
- Kies voor air-tubes (stralingsvrije oortjes) in plaats van draadloze oortjes.
- Bel niet in de auto of trein, of op plekken waar slecht bereik is.
- Weiger de slimme meter of laat die uitzetten of vervangen door een analoge meter.
- Draag de telefoon niet in broekzak of beha.
- Kies voor een eco-router en zet de wifi overdag lager en 's nachts uit.
- Leg de telefoon niet onder het hoofdkussen of elders in de slaapkamer.